

Til Landbrugsstyrelsen

**Følgebreve**

Dato 15. oktober 2020

Journal 2020-0171251

**Levering på bestillingen "Bidrag til besvarelse af MOF-spørgsmål nr. 1465 vedr. udtagning af 500.000 hektar landbrugsjord"**

Landbrugsstyrelsen (Lbst) har i en bestilling sendt d. 12. oktober 2020 til DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug – bedt om "*Bidrag til besvarelse af MOF-spørgsmål nr. 1465 vedr. udtagning af 500.000 hektar landbrugsjord*".

I bestillingen er angivet, at Lbst ønsker et kort bidrag fra Aarhus Universitet, der så vidt muligt besvarer følgende punkter:

- 1) *Hvad kan ministeren oplyse om udmelding fra Aarhus Universitet med forslag om udtagning af 500.000 ha landbrugsjord?*
- 2) *Hvad kan ministeren oplyse om konsekvenserne af forslaget for landbruget, fødevarerektoren, eksporten, beskæftigelsen og samfundsøkonomien?*

I nedenstående besvarelse af disse spørgsmål er "Nationalt Center for Bæredygtig Omstilling af Landbruget" samt dette centers sigtelinjer nævnt som en væsentlig del af baggrunden for besvarelsen. Da forslaget til dette center er udarbejdet i samspil mellem fakultetsledelsen for TECH og universitetsledelsen, er det også repræsentanter for fakultetsledelsen der har forfattet notatet. Således er besvarelsen udarbejdet af Direktør Hanne Bach DCE-Nationalt Center for Miljø og Energi samt Professor og Institutleder Jørgen E. Olesen, Institut for Agroøkologi, begge fra Aarhus Universitet. Fagfællebedømmelsen af notatet er foretaget af Professor Mathias N. Andersen fra Institut for Agroøkologi samt Viceinstitutleder Flemming Skov, Institut for Bioscience, ligeledes fra Aarhus Universitet. Notatet er revideret i lyset af deres kommentarer.

Besvarelsen er udarbejdet som led i "Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Aarhus Universitet" med relation til "Ydelsesaftale Planteproduktion 2020-2023".

Venlig hilsen  
Klaus Horsted  
Specialkonsulent, kvalitetssikrer f. DCA-centerenheden



## **MOF spørgsmål 1465 om udtagning af 500.000 ha landbrugsjord**

Forfattere:

Direktør Hanne Bach, DCE-Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Professor Jørgen E. Olesen, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Fagfællebedømmelse:

Professor Mathias N. Andersen, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Viceinstituttleder Flemming Skov, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

### **Spørgsmål 1465 fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg**

Hvad kan ministeren oplyse om udmelding fra Aarhus Universitet med forslag om udtagning af 500.000 ha landbrugsjord? Hvad er ministerens kommentarer til udmeldingen og forslaget? Hvad kan ministeren oplyse om konsekvenserne af forslaget for landbruget, fødevarerektoren, eksporten, beskæftigelsen og samfundsøkonomien? Der henvises til artiklerne "L&F-formand i skarp kritik af "mærkelig melding" fra Aarhus Universitet", Landbrugsavisen, den 30. september 2020 og "Topledelse på Aarhus Universitet foreslår massiv udtagning af landbrugsjord", Effektivt landbrug, den 30. september 2020.10.01

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Erling Bonnesen (V).

Svar bedes sendt elektronisk til spørgeren på Erling.Bonnesen@ft.dk og til lov@ft.dk.

På udvalgets vegne

René Christensen

formand

### **Aarhus Universitets bidrag til besvarelse af spørgsmål 1465**

Aarhus Universitet kan oplyse, at forslaget til et Nationalt Center for Bæredygtig Omstilling af Landbruget bygger på fire sammenhængende sigtelinjer, der har til hensigt at sikre en hurtigere grøn omstilling af landbruget gennem disruptiv udvikling af landbrugssektoren. Centret skal være et levende laboratorium, hvor forskning understøtter løsninger, der kan demonstreres i praksis i stor skala, hvorved nye produktionsmetoder, teknologier og samarbejdsformer hurtigere kan udvikles og resultaterne udbredes til landbrugserhvervet og samfundet som helhed.

Forslaget har fire sigtelinjer, hvoraf de tre første bygger på politisk vedtagne eller foreslåede målsætninger:

1) Opfyldelse af Folketingets beslutning om 70 % reduktion af Danmarks klimagasudledninger i 2030.

2) Opfyldelse af EU's vandrammedirektivs målsætning, herunder reduktionen af kvælstoftilførslen til vandmiljøet.

3) Opfyldelse af EU's biodiversitetsstrategi, der følger FN's mål om at 30 procent af klodens landareal og hav skal være beskyttet natur i 2030.

4) Udvikling af nye, cirkulære teknologier, som øger produktivitet, værdi og kvalitet af fødevarer og foder og dermed værdien af landbrugsproduktionen på de dyrkede arealer. Værdiforøgelsen og produktivitetstilvæksten skal kompensere for den gradvise reduktion i landbrugsarealet. En sådan effektivisering af landbruget med hensyn til produktion, miljø og klima kan ses som en fremtidig international konkurrenceparameter, der også vil have potentiale for eksport af teknologi og know-how. Samlet set er det således forventningen, at dansk landbrug kan styrke sin konkurrenceevne og derved som minimum opretholde sin indtjening.

Udtag af landbrugsarealer vil bidrage til, at de politiske vedtagne og foreslåede målsætninger nævnt under pkt. 1-3 kan opfyldes. Opfyldelse af arealmålsætningen i EU's biodiversitetsstrategi vil for Danmark betyde en betydelig forøgelse af de beskyttede arealer. Såfremt det udregnes proportionalt, vil 30% af det danske landareal svare til ca. 1,3 mio. ha.

Da der er tale om sigtelinjer, foreligger der ikke eksakte beregninger af effekten af den foreslåede, gradvise udtagning af landbrugsarealer på op til 500.000 ha. Denne sigtelinje skal som nævnt ses i sammenhæng med en kompenserende forøgelse af produktiviteten på de resterende arealer. Det kan nævnes, at selv om der er divergerende opfattelser af, hvad der kan defineres som beskyttede naturarealer, ligger Danmark langt under den foreslåede arealmålsætning for EU's biodiversitetsstrategi. Det nuværende areal med lysåben natur og søer udgør ca. 440.000 ha (Levin, 2016). Dertil kommer den del af skovarealet, som kan betegnes som urørt skov eller med naturlignende drift, og som samlet kan anslås til højst 15% af skovarealet, dvs. ca. 95.000 ha (Nord-Larsen et al., 2018). Tilsammen udgør dette et areal på 535.000 ha, men en stor andel af disse arealer opfylder ikke kravene til beskyttelse af biodiversitet og naturindhold. Der vil derfor skulle iværksættes en bred indsats til at understøtte biodiversiteten på tværs af arealanvendelser for at komme i nærheden af et mål på 30%.

Det skal understreges, at det i forslaget til et Nationalt Center for Bæredygtig Omstilling af Landbruget forudsættes, at udtagningen af landbrugsjord vil skulle opfylde flere samtidige miljø-, klima- og naturmæssige tjenester uden at dette negativt påvirker landbrugets samlede produktion og indtjening. Dette kræver en ambitiøs forsknings- og udviklingsmæssig indsats, som vil være afgørende for, at der kan leveres på de overordnede politiske målsætninger.

## Referencer

Levin, G., 2016. Geografisk analyse af §3 registrerede arealer. Geografiske analyser af § 3-registrerede arealer. Analyser af overlap mellem § 3-registrerede arealer og andre geografiske data. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 47 s. - Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 213. <http://dce2.au.dk/pub/SR213.pdf>.

Nord-Larsen, T., Johannsen, V. K., Riis-Nielsen, T., Thomsen, I. M., Bentsen, N. S., Gundersen, P., Jørgensen, B. B. (2018). Skove og plantager 2017: Forest statistics 2017. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet. [https://static-curis.ku.dk/portal/files/213509961/SP2017\\_web.pdf](https://static-curis.ku.dk/portal/files/213509961/SP2017_web.pdf).